

Forfatter: Kingo, Thomas

Titel: Hr Karsten Hansens Atkes Afskeed fra Løve-Herridt (DK)

Citation: Kingo, Thomas: "Hr Karsten Hansens Atkes Afskeed fra Løve-Herridt (DK)", i Kingo, Thomas: *Digtning i udvalg*, udg. af Marita Akhøj Nielsen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1995, s. 18. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kingo09val-shoot-workid56078/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Digtning i udvalg

H: Karsten Hansens Atkes
Afskeed fra Løve-Herridt.

5	<p>Hvad er det dog for goede Nat Jeg giennem luften borer? Hvo vifter her med haand og har, Hvo er det, som her kierer Med lesset vogn og pustend hest Som den der agter flytte Og fare hen, hvor hand kand best, Til fremmed huus og hytte? Om øyet er mig ellers ret, Da synis det at være Her Karsten Hansens vogne-dret, I hvad den har at bære! Dend Sengested og Kistebeak, Som Færritz Hauer: kruger, Dend store bylt og klæde-lenk, Som saa i vognen buger, Dend torde jeg vel kiende, om Jeg havde det i volde, At jeg lit nermer vognen kom, Og Kusken vilde holde. Holt, holt du hastig kiøre-svend, Hvor hen skal reisen gielde, Hvis er de læs og flytrings-mend, Som her i veyen helde? Jeg seer de kister stor' og smaa Har Kastens trende ruder, Og Helvigs navn er syed oppaa De ulmerduges puder. Sig Karsten er det alvor nu, At I vil dog henvende, Til anden sted jer sind og hu, Og her jer Ferbel ende. Hvad har dog Løveherret gjort,</p>	<p>Men I vil ikke blive, Og boe paa denne lystig ort 35 Jer tid hos os at drive? Er nu ald Venskab kolt og død? Og Troskab sat til side? Er I paa mulden bleven stør, Jeg maa det gierne vide. 40 Her Rentemester har jo ey Jer noget forurettet? Jeg veed I svar og siger ney. Hvad da? er I udslettet, Saa Frien Jer ey ynde kænd, 45 Jeg troer ey at I stinker For <i>Bartholin</i> den fromme Mand Og for de gode Firker. De velbereiste unge Mænd, Herr Hendrich Møllers sønner, 50 Er eders tienist saa bekient De saa jer urnag skønner, At de ey skulle nat og dag I noget vilkor svigte: Men for jer tienist og behag 55 Vel med hinanden figte. Hvad aarsag kand der være da At I vil afskeed tage, Og nu saa endeligen fra Vort Løveherret drage? 60 Det gandske Læn er jo henlagt I eders haand at maade, Af Rentemester har i magt Paa beste vey og maade: Naar Rentemester selv er her, 65 Da seer vi eder være Hans anden haand, i hvor hand er, Hand kand jer ey ombære, Naar hand igien sig reede gior, Og fra os sig begiver 70</p>
18	19	

	Da er I det, som hand var før, Hver eder lydig bliver. Er Stæden da ey lystig nok Til tiden at fordrive, 75 Er her slet ingen venne-flok, Som jer kand selskab give? Mig tykkes, naar jeg steden seer, Som fordm. Espen snare Med tusind aarig steen og leer 80 Loed bygge og bevare, At hand tilforne vel har leedt, Før hand saa just har fundet En sted, der var saa vel forseet Og med slig lyst omrundet. 85 Thi Østen for der reiser op Og sig mod skyen holder, Den ælde-gamle skove-top, Hvis Sindall-grønne folder Og Grene-vest gjør sig en pral 90 I luftens nedrig veye, Som den var groed til himmel-sal, Og stjerne-loff til feye, Der kand mand see sin lyst oppaa Den Danske Diure-Komning, 95 Den kronet hiort i duggen gaa Med sin betakket Drouning. Der er den brikke-rumpet Raa, Den kaade Buske-føyte, Der seer mand Lure-Mikkel gaa 100 Hos Rævisen sin tøyte: Der sidder under busk og læ Dend herte-kippet hare, Der seer mand ned og op i træ De snare Egern fare: 105 Der hører mand foruden tal Skou-englene at siunge, Som levend gjør dend løve-sal 20	Med himmel-stemmed tunge. I busken har naturen sat 110 Sit Apotek og Kiokken, Der grøder jorden slig en skat Dend krydderige Frøken, At hvor mand seer, da er der fylt I alle rom og gange, 115 Med urte-desmer smuk forgylt Oppaa de grønne stange. Vil mand igien af skoven gaa Som hand sig bierge-bukker, Og Eenemerked ned paa skraa, 120 For diure Haugen Lucher. Da ret paa biergets midder held Der seer mand Karpen springe, Forinden konstig demnings veld Og biergets hule bringe, 125 Naar bierget da sin sandig føed I enge-sletten støder Og skiuler saa sin grundig roed, Da deylig Tibøe møder Og smiler ad sin gamle ven 130 Med sin Christalle løbe, Og lar sin sølve-side hen Om skoven ydmyg svæbe, Saa mit ud af hans klare bryst En liden aare Rinder, 135 Som gjør en søe med største lyst, Der snart er cirkel-trinder: Før øyne er det som det var En tisøes liden Patte, Der som en liden skaal og kar 140 Hans føde skulle fatte, Thi der som i et hytte fad, Hand setter sine leege, Der bliffr en part, og nogle ad Sin forig moder hvege, 21
--	---	---

145	Der kand mand i en hui og hast Den søde Braffen fange, Ja Giedder, Abot, første kast Med feede Aal og lange. Men Tiisøe, Tiisøe allerbest	Aboten med ham følger, En goed soldat, en snar gesandt I dybe søe og bølger, Hans bonde-sonner der og gaae,	185
150	For øyet monne ligge, Hand fylder ogsaa faddet mest, Og tør ret aldrig tigge, Enddog hand spiser rundt omkring Smaae søer, som her ere,	Den flire, skalle, løge Som alt hans hof opholde maa Og til hans kiøkken søge. Iblant dem Krone-braffen er, Som har sit ridder-vaaben,	190
155	Og ligge her om ham i ring, Hans Almyße de bære. Det veed den søe paa Gjorløf mark, Hvori hand ofte flyder, Og Helsinges den lille Park, Som og hans rundhed nyder.	Og gylden kredts paa siden bær Som hielmen lidet aaben. Jeg tit har tenkt og undret paa, Naar mand Kronbraffen fanget, At dog naturen havde saa Herr Myllers haand til ganget.	195
160	De Rye Mænd faa ogsaa lit, Udaf hans almüß gaver, En Giedde lyng hand sender tit I deres tørre-graver:	Thi Tiisøe Brasen har den skik, I hvor mand seer dem rende, Som de paa siden stemplet gik Ret med hans egen brende,	200
165	Derved tør og den Ulstrup Mand Saa mangelen fisk henføre, Fordi hand i vandløbet kand Med rußen artig snøre, Selv har hand dog sin kielder fuld Af Fisk <i>Armeer</i> mange,	Herr Atke! I vel selver veed, Hvad vi derom har taled: Om af naturens forborgerhed Sligt var med forset malet. Jeg svær, jeg tenker meget tit Paa eders livsom stue,	205
170	Som verfvís ey for Kongens guld, Men tages alt til fange, Og dog kand aldrig kiende paa, At Talle-rullen skades,	Hvor mand af vesten vindue viit Dend deilig søe kand skue, Naar solen vester løben er, Og skæven straaale dypper,	210
175	De lige trykt i orden gaa, Endog de altid hades. Jeg om Søefyrsten Giedden vil Ret ikke meget tale	Som endelangs i vandet skiær, Sligt skilderi det ypper, At purpur-røde vester kant, Sit himmel-blaa bemenger	215
180	Som gjør utallig spring og spil Alt med sin iekker hale, Hans spyd bevebnede Dravandt,	Med søens tindrende bliant Græsgrønne skov og venger, Som gjøre øye, sind og siel Af slig forlystning fulde,	
22			23

220	At Siellandske Apelles vel Selv Carl van Mander skulde Forbåused lade lærde haand Med konstig pensel falde, For slig skaterings konstrig baand En Overmester kalde.	Jer krop at overile Med megen vaagen dag og nat For andres guld at vinde, For fremmed rok at tage fat Og deris tot at spinde.	260
225	I Vester gjør hand sig et velt Med striden aae og ebbe, Indil hand møder modig belt, Og saltes ved hans flegbe, I Norden er hand Grendtze-mand,	Fænk hvad sin gandske lives tiid En fattig dreng maa liide, For lykken vorder ham saa bliid At hand saa vit kand skride, Saa hand sig kand en hvilested	265
230	Gjør rigtig skilleromme, At ey Atsherritz Aggre land, Til Løve herrit komme. Vil I hen ud i Synder see Omkring ved Sæbye side	Hvor hustru, børn og tiener med Hos ham kand leve trygge. Hvor tit maa hand om vinter nat, I frost og kuld omtrekke, Glaseret op fra foed til hat,	270
235	De frugtbax firer ad jer lee, Der seer I axet skride Af rug og hvede, havre, byg Hvis krone marken zirer, Igjennem jordens sorte ryg	Hand tit maa reise kappe-løs Og vel med enstig trøye, Naar vinden sluder kold og bøs, Og dog sig lade nøye.	275
240	I største mængde spirer. Her Atke! naar jeg tenker paa Slig leylighed og lyster, Som eder vel til hænde gaa Og eder intet bryster,	Hans storme-slagne ansigt maa Hans svollen hænder varme, Den kolde krop og banke paa Med stive frøsne arme.	280
245	Da, hvor det kommer, at I kand Den deilig sted qvitere, Hvis lige faa er her i land, Forundrer mig og flere. Dog naar jeg atter om igjen	Hvor mange slemme slag og stød Maa hand til takke tage, Alt for det roelig stykke brød, Hand vil i lengden smage.	285
250	Hos mig betragter nøye Den aarsag, at I reiser hen Da seer jeg I har føye, At søge efter roelighed Og sindets rette hvile.	Hand tit i ungdom drikker vand Og nær sin finger bider, Og tænker paa den gamle mand Og paa hans ømme sider.	290
255	I maa vel en gang være kied	Alt det hand har at roe sig ved, Sit sind tilfreds at stille For hver en modig stæg og fiend, Det er: at hand sin ville	
24			25

	Skal engang under eget tag	Hvor hen Hans kaas skal gielde,	330
	Med Gud og ære fange,	En enstig hund hand skiotter ey,	
295	Og leve saa i roe og mag,	Om hand ad ham vil bielde.	
	Saa viit hans liv skal lange.	Her Atke, jeg og hver mand veed	
	I veed Herr Atke! meget vel	I aldrig haver haltet,	
	Hvad modgang verden giver,	I har en goed samvittighed	335
	I vidne kand med ret og skel,	For hvis I har forvaltet.	
300	Hvad bølger ungdom driver,	Her Rentemester derfor er	
	I med jer Ægtefelle ey	Jer ven, thi alle sigte:	
	Er fød med guld i skiøde,	At I et ærligt navn heibær	
	I har paa fremmet sti og vey	Af fattige og riige,	340
	Jert brød adspurdt med møde.	Vil I at Præsterne de skal	
305	Ey heller med hinanden I	Sit skudsmaal eder give,	
	Har altid spundet silke,	Vel ti for en skal gaa i val	
	Jert Egteskab ey været fri	Jer Paa at maatte skrive.	
	Fra tornens stinde stilke.	Gud veed, de modig klager sig	345
	Med eder jeg et vidne er,	At de skal nu ombære,	
310	Som eders huus-bekjendte,	En Mand der saa omgiengelig,	
	Det kand nu ikke skrives her,	Med hver mand kunde være,	
	Dog har I det at vente,	At her saa god en Præste-ven	
	Men vel er den, saaledis veed	For dennem lukkes ude,	350
	I verden sig at føye,	Jeg svær de kjøbte jer igjen,	
315	At hand nest sin Gudfrygtighed	Hver med et feed par Stude,	
	Har altid vaaget øye	Af Bonden I saa got et navn	
	Udi hans kald ham er betroed,	Jer haver og forhvervet,	
	At hand skal intet gjøre,	I saae til Bondens tarf og gavn,	355
	Hand jo var vel tilfreds, der stoed	At hand blev ey fordervet.	
320	Hans Herre ved sit øre.	Den eenlig Enke mand ey kand	
	Vel dend, der sig kand skikke saa,	Paa eder høre klage,	
	Naar hand har magt i hende,	Den fattige og arme mand	
	Hand hver tør under øyne gaa,	I aldrig lystet plage.	360
	Om bladet sig vil vende.	Paa jer de faderløse børn	
325	Vel dend der gjørter slig anstalt,	Skal ey i længden skrige,	
	Naar hand af herberg drager,	At I som gridsk og graadig Ørn	
	At verten bleven er betalt,	Tog dem til rov, tillige	
	Og staaderen ey klager.	Med hvis at dem var efterlat	365
	Hand reiser med frit mood sin vey	Af salig døde Fædre,	
26			27

I aldrig tog saa syndig skat,
Det veed vi alle bedre.
Er nogen, som het tvivler paa,
370 Da giøre sig umage,
Med os at hen til Tinget gaa,
Paa Torsdag otte dage,
Saa vil vi faa at høre der,
Jert Tingsvinde at læse,
375 At siden hver, i hvo hand er,
Skal holde ind sin næse.